

Kommittédirektiv

Kvalitetssäkring av forskning och utveckling vid statliga myndigheter

**Dir.
2011:83**

Beslut vid regeringssammanträde den 15 september 2011

Sammanfattning

En särskild utredare ska kartlägga omfattning och inriktning av forskning och utveckling (FoU) som bedrivs vid statliga myndigheter. Uppdraget omfattar dock inte FoU som bedrivs vid universitet och högskolor, myndigheter under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap och industri-forskningsinstitut samt FoU som finansieras av forskningsråden och vissa andra berörda myndigheter. Utredaren ska bl.a. jämföra myndigheternas metoder för kvalitetssäkring av FoU med den kvalitetssäkring som görs av forskningsråden och vissa andra berörda myndigheter och vid behov föreslå förbättrade metoder.

Uppdraget ska redovisas senast den 29 februari 2012.

Bakgrund

Staten investerar 2011 närmare 29 miljarder kronor i FoU. Huvuddelen av dessa medel används för finansiering av FoU vid universitet och högskolor. Fördelningen av de direkta anslagen för forskning och forskarutbildning vid universitet och högskolor kvalitetssäkras när det gäller vetenskaplig kvalitet. Detta görs genom omfördelning av delar av anslagen baserat på kvalitetsmått, såsom andelen externa bidrag och antal publikationer och citeringar i internationella tidskrifter. Övriga statliga medel för FoU vid universitet och högskolor fördelas

huvudsakligen via forskningsråden Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS) och Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) samt finansiärerna Statens energimyndighet, Rymdstyrelsen och Verket för innovations-system (Vinnova). Vetenskapsrådet och Rymdstyrelsen fördelar bidrag för forskningsprojekt efter kvalitetsbedömningar utförda av aktiva forskare. Statens energimyndighet, Vinnova, FAS och Formas använder både vetenskapliga kvalitetsbedömningar och bedömningar av forskningens relevans för de områden som finansiärerna verkar för.

Övriga statliga investeringar i FoU finansieras via anslag till myndigheter som i huvudsak har andra uppdrag än att finansiera eller bedriva FoU och högre utbildning. Den FoU som bedrivs vid dessa myndigheter, eller på uppdrag av dessa, innehåller en stor spännvidd i fråga om ämnesinriktning och vetenskaplig kvalitet. Vid de aktuella bedömningarna är relevans för myndighetens samhällsuppgift en viktig faktor och en kvalitetsindikator i sig själv. Men även forskningens vetenskapliga kvalitet behöver bedömas. Det är i dag oklart hur bedömningarna av vetenskaplig kvalitet görs när det gäller FoU som bedrivs vid olika myndigheter.

Det finns i många av de aktuella fallen inte heller något samarbete mellan olika aktörer. Ett förbättrat samarbete kan vara ett sätt att bidra till att säkra även den vetenskapliga kvaliteten när det gäller den FoU som bedrivs av olika myndigheter. Det skulle också kunna ge forskarna vid exempelvis universitet och högskolor en ökad förståelse av och kunskap om de samhällseliga problemställningar och den behovsmotiverade forskning som efterfrågas av andra myndigheter som bedriver FoU. FoU är ofta viktig för en myndighets kvalitetsdrivande arbete. Eftersom många myndigheter bedriver FoU men ofta i kostnadsmässig liten omfattning, är det dock svårt att överblicka den FoU som bedrivs. Därmed är möjligheterna små att följa upp resultaten så att dessa kan användas av andra myndigheter än de som producerat dem. Det kan därför vara önskvärt med ett nära samarbete dels mellan forskare vid vissa myndigheter som

bedriver FoU, dels mellan forskare vid dessa myndigheter och de som är aktiva vid universitet och högskolor. Detta kan ge forskarna större kunskapsunderlag för forskarna, motverka dubblering av verksamheter och bidra till forskningens ökade vetenskapliga kvalitet och relevans vid såväl universitet och högskolor som andra myndigheter.

Uppdraget

En särskild utredare ska kartlägga omfattning och inriktning av FoU som bedrivs vid eller på uppdrag av andra statliga myndigheter än universitet och högskolor och myndigheter under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Kartläggningen ska inte heller omfatta den FoU som bedrivs av industriforskningsinstitut eller som finansieras av Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Rymdstyrelsen, Statens energimyndighet och Verket för innovationssystem. Utifrån denna kartläggning ska utredaren översiktligt jämföra metoderna för kvalitetssäkring med den kvalitetssäkring som görs av forskningsråden och andra relevanta myndigheter. Inom rättsväsendets område har en kartläggning av FoU-verksamheten nyligen genomförts. I den del som avser rättsväsendet ska kartläggningen därför så långt som möjligt bygga på befintligt material.

Utredaren ska särskilt

- kartlägga omfattning och inriktning av FoU som bedrivs inom eller finansieras av aktuella myndigheter samt utifrån en sådan kartläggning översiktligt jämföra metoder för kvalitetssäkring med den som görs av forskningsråden och andra relevanta myndigheter,
- vid behov föreslå förbättrade metoder för kvalitetssäkring,
- undersöka i vilken utsträckning frågeställningar som behandlas i FoU vid aktuella myndigheter också behandlas vid universitet och högskolor och industriforskningsinstitut, och

- bedöma om närmare forskningssamarbeten är möjliga mellan aktuella myndigheter samt mellan dessa och universitet och högskolor, andra statliga myndigheter och industriforskningsinstitut.

Samråd och redovisning av uppdraget

Utredaren ska samråda med andra pågående utredningar som berör statligt finansierad FoU. Samråd ska även ske med Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Rymdstyrelsen, Statens energimyndighet, Verket för innovationssystem och universitet och högskolor samt andra berörda myndigheter.

Uppdraget ska redovisas senast den 29 februari 2012.

(Utbildningsdepartementet)